

Юрій МАКАРОВ

ЗА ЧВЕРТЬ ДЕСЯТА

(Уривок)

К.: Нора-Друк, 2013. – 240 с. ISBN 978-617-688-015-8 © НОРА-ДРУК, 2013
([скачати doc](#))

Уся ця чортівня відкрилася випадково, а мог-ла би не відкритися ще довго або взагалі ніколи не від-кри-тися, тоді жертв і руйнувань було би значно більше.

Коли він вийшов зранку по пенсію, то не звернув уваги, іншим був зайнятий, усе гадав, нарахували – не нарахували, бо ніяк не міг упо-ратися з їхнім сайтом. Дійшов до банкома-ту, зняв гроші (нарахували, як смішно, ще й трид-цятку накинули), на radoщах за -
скочив до магазину по свіжий хліб, не втримався, на-купив усякого: шоколадне масло, паштет, сир із пліснявою, й на зворотному шляху, лаючи себе за легковажність, майже біля самого під'їзду побачив Сірого.

Як Сірого звали від народження, не знав і він сам. Тямковитий, ладний, величенький, зав-більшки з вівчарку, пес прибився до їхнього бу-динку десь навесні й поводився не так, як ву-личні собаки: постійних мешканців швидко вив-чив і вітав метелянням хвоста, на перший по-клик прибігав підластитися, сторонніх оббрі-хував, але обереж-но, без надмірного запалу. За це весь двір хитруна підгодовував. Було, Микола Павлович теж виносив сосиску, але від нього якраз користі було небагато, він собі практично не готував, тим більше м'яса. А от стара Мельничиха із сімнадцятої квартири що -

За чверть десята (Уривок)

Написав Юрій Макаров
Неділя, 11 серпня 2013, 14:02

разу залишала біля вхідних дверей миску з недоїдками. Й до неї якраз собака найменше мав ласку, це Миколі Павловичу подобалося в ньому: хитрий, але непідкупний. Він навіть міркував, а чи не взяти песика до себе? Чом би й ні: відмити, як слід, зробити щеплення, буде з ким перемовитися словом. Ну от, не спромігся. Те-пер Сірий лежав, очі змутніли, язик ви-ва-лився, черево було розпанахане, з нього випи-налися тельбухи, а на брудному боці відбився слід авто-мобільного протектора. Микола Пав

-

лович відчув, що його нудить. Пересилив себе й підійшов ближче. Ну що ж ти, хлопче? Як же ж так?

Раптом із пам'яті вплигло: він же сам ми-нулої ночі вилаявся: «А щоб ти під машину по-трапив!». Бо щойно почав засинати, й тут під самісіньким вікном знову цей бадьорий гавкіт, на нього відгукнувся інший собака, далі по чер-зі вступили ще два чи три, й так тривало хви-лин п'ятнадцять. Довелося підвестися, піти на кухню, випити води, знову ввімкнути світло й узяти книжку. Заснути вдалося лише за

го

-

ди

-

ну. Ну так, зірвався, але ж це спе

-

ресердя, нічо

-

го

особливо не мав на увазі, тим більше не думав, що це стосуватиметься Сірого. І взагалі, хіба ми старі баби, щоби вірити в прокльони?

Ще не розуміючи, навіщо, але просто щоби щось зробити, пішов у підвал – там на кожную квартиру була комірчина для картоплі, ще там двірничка тримала свої мітли, лопати, ломы й іще щось для прибирання снігу, що вже давно прак-тично не використовувалося. Припустімо, влітку Зіна двір ще якось мела, але так, щоби взимку шкрябати лід до самісінького асфальту, як колись давно, коли навіть будильник можна було не заводити: о шостій неодмінно залунає скрегіт заліза об камінь, і по вихідних, смішно ска-зати, це навіть дратувало – от би тепер так...

Микола Павлович зайшов у закуток біля останнього під'їзду й там між гаражами – своїм і Толіка з двадцятої квартири, в ніші, куди різ-ні паскудники скидають усе, що не лізе в бак: по-лиці якісь, старий, ще радянський те-ле-візор, відра з-під фарби, діжку із засохлою пальмою, –

вирив яму.

За чверть десята (Уривок)

Написав Юрій Макаров
Неділя, 11 серпня 2013, 14:02

Повернувся по Сірого, не без остороги взяв на руки, але все ж таки взяв і відніс, засипав землею разом зі сміттям. Ось так, хотів завести товариша та не встиг.

По дорозі до себе за звичкою відкрив пош-тову скриньку, де крізь дірочки просвічував па-
-
пірець, либонь реклама. Ще вагався – виймати, не виймати, бо руки брудні й узагалі навіщо? Квитанції вже всі прийшли: й за квартиру, й за телефон, й, головне, боронь Боже пропустити, за Інтернет ра-зом із ка-бельним теле-баченням. Листів йому давно ніхто не пише, з Юлькою спілкується комп'ю-тером, а от бач, рефлекс! У скриньці лежала газета. Не рекламна, а справж-
--
ня
. Мабуть, чужа, кинули помил-ково, поштар
-
ка зовсім совість утратила.

Паперових газет Микола Павлович не чи-тав уже кілька років – навіщо, якщо в Інтерне-ті все швидше й, головне, безкоштовно? Тут він ні з того, ні з сього вирішив собі влаштувати справж-ній сніданок, як колись, із газетою. За-варив каву, намастив багет шоко-ладним мас-лом (якщо вже купив, нічого не вдієш, дове-деть-ся з'їсти, relax and enjoy [11](#)), сів не на кухні, а в крісло у вітальні, сьорбнув із кухля з Брук-лінським мостом, розгорнув газету... Ні, це не може бути випадковістю, такого не буває! На першій сторінці в правому кутку внизу впадала в очі замітка: «Останній політ». Па-скудна така собі заміточка, грайлива: чиновниця держад-
-
міністрації поїхала в гості до родичів на масив, і там під нею обірвався ліфт. Гумор ситуації, на думку журналіста, полягав у тому, що саме ця чиновниця відповідала за заміну старих ліфтів по всьому місту й до того ж була причетна до передачі їхнього обслуговування одній приват-ній фірмі, яка цим обслуговуванням, звісно, за-ймається, як мокре горить. Тітка, треба так ро-
-
зуміти, загинула на місці – ще б пак, чотирнад-
-
цять поверхів вільного падіння, жодні захисні пристрої не спрацювали.

Микола Павлович взагалі-то не скаржився ані на серце, ані на тиск, але тут його таки пр-ихопило, щоки зробилися гарячі, у вухах шум, занудило, він знайшов в аптечці пожмакану упаковку валідолу, ще від Віроньки за-ли-ши--лося, виколупав пару капсул, сів у крісло. Як таке розуміти? Це сталося не вчора – позавчо-

За чверть десята (Уривок)

Написав Юрій Макаров
Неділя, 11 серпня 2013, 14:02

-
ра: вирішив навідатися до Сашка з де-в'ятого будинку, зустрів на сходах того зануду, Сашко

-
вого сусіда, заговорили, зрозуміло, про те, що все валиться: двірники не прибирають, труби прориває, ліфт знову зламався, втретє за два тижні, й щораз на кілька днів. Микола Павло-вич будь-якими підйомниками уникав користуватися, навіть ескалатором у торговому центрі, вважав це за поступку старості, а тут раптом бовкнув: от, мовляв, якби зламалася кабіна з відповідальним працівником усередині, який за ці ліфти відповідає по всьому місту, оце б во

-
ни зарухалися. Сказав, знов-таки, не зозла, не маючи на увазі нікого конкретно, а більше для підтримання розмови. І ось тобі маєш.

Поступово віддихав. Зрозуміло, що таких збігів не буває. Ніколи в житті він не вірив ані у ворожок, ані в телепатію, ані в гороскопи. Навіть коли Віра захворіла, й Оксана з кафедри запропонувала привести екстрасенса, до якого за півроку записуються, він відмовився. Не просто відмовився – розлютився. Хоча ситуація була саме з тих, коли хапаються за соломинку. Розповіді про людей, які чи то чи -тають думки, чи то лікують пухлини накладан

-
ням рук, викликали в Миколи Павловича неконтрольовану й не зовсім зрозумілу злість. Може, існують у світі сили, які досі не пізнані або навіть непізнавані за визначенням, навіть напевно існують, але ймовірність встановити, в якому випадку «щось тут є», а в якому йому нахабно забивають памороки, не те що міні-мальна – нульова. Верифікація неможлива, не винайшли ще той прилад. Як там у нашого Людвіґа:

«*Wovon man nicht sprechen kann, darüber muss man schweigen*»

[\[2\]](#)

. Але ж нині спосте

-
рігаєть

-
ся очевидна закономірність, саме з наукової точки зору...

Каву вирішив не допивати, не варто зараз серце перевантажувати, бутерброд дожував, не-мов вату. Поки мив посуд, упіймав себе на думці: а раптом просто починаються старечі від--хилення в психіці? Що це – маразм, га-лю-цинації? Та ні, ніякі не галюцинації: он газета лежить, а Сірий закопаний, он іще на черевиках пісок залишився. Доведеться прийняти як данину. Кажете, «слово – матеріальне»? Як може чиєсь необережне бажання заподіяти шкоду іншій людині? Ми ж не у Гогвордсі, дідько... Стоп, якщо так, треба бути обережним у висловлюваннях. Кожна людина впродовж життя практикує десятки тисяч рутинних за

За чверть десята (Уривок)

Написав Юрій Макаров

Неділя, 11 серпня 2013, 14:02

-
клинань: від тостів про здоров'я та вітальних листівок з нагоди дня народження «...бажаю Вам довгих років життя...» до прокльонів «щоб ти сконав». І що ж, ніхто чомусь від цього не стає здоровішим і не конає. Хоча звідки знати? Може, хтось і наділений невідомою силою впли

-
ву? Е, ні, так ми одразу потрапляємо в той са

-
мий простір чаклунів і відьом. Гаразд, зайдімо з іншого боку. Спробуймо квантифікувати. Ціл

-
ком наукове завдання, нам до снаги.

Микола Павлович перейшов до кабінету й увімкнув свій розкішний «Мак», Юлька пода-рувала на шістдесят років. Він спершу чинив спротив, запевняв, що звик до ручки й паперу, досить із нього пера «Паркер», але дочка, як завжди, діяла по-своєму. І мала рацію: він, як з'ясувалося, створений для текстового редак-тора, електрон-них таблиць, презентацій і Me-режі. Тепер день починався з перегляду сайта «Guardian». Можна було б і «Times», але це чомусь здавалося багатозначним, дещо умис-ним. Цього разу він зайшов у пошуковик, на-брав «нешасні випадки Київ». Випало, як і слід було чекати, кілька тисяч сторінок новин.

Слюсар-ремонтник обварився окропом – про--рвало магістраль гарячої води... П'яний заснув на рейках, його переїхав потяг... На Цент-ральному стадіоні будівельники демонтували сходи, старий бетон розкришився, одну людину завалило – ну, це вже старе, ось він, стадіон... На заводі ро зпечена заготовка розкололася, ко-ли її виймали з печі, загинув майстер цеху... ні, це не в нас, це в іншому місті, навряд чи бодай на одному підприємстві в Києві зали-шилася діюча ливарка... Пілот-аматор на приватному літаку намагався зробити бочку, впав у штопор, кісток не зібрали.... авжеж, росла людина, рос-ла, зробила кар'єру, підняла бізнес, накопи-чи-ла грошей, чи накрала, купи

-
ла
іграш-ку... ось і погралася... Робітник дорож

-
ньої служ-би
випад-ково збив товариша асфаль

За чверть десята (Уривок)

Написав Юрій Макаров
Неділя, 11 серпня 2013, 14:02

то

-

уклад-чиком, тобто буквально укатав у ас

-

фальт, ох же ж і жарти подекуди в долі! Та ні, це все не те.

Стривай, стривай! В Києві на жінку впав білборд... чому в нас весь час кажуть «бігборд», адже він billboard! Ну так, це якраз воно: місяць тому вся їхня Академія стояла на вухах: паскудна тітка, проректор з господарської час-тини, чекала на знайомого на тротуарі, він припаркувався, щойно подарував їй квіти й збирався везти кудись, чи в ресторан, чи на ха-ту, аж раптом вітер збиває ре-кламний щит... Тіт-ка відбулася
переляком: травма голови, тіль

--

ки

волосся довелося обстригти, а кавалер досі в лікарні.

Тут Микола Павлович згадав, як у вересні ходив саме до неї на прийом, просив купити для кабінету іноземних мов проектор. Він про цю штуку давно мріяв: студентам показувати слайди з ком-п'ю-тера замість малювати кри-виль-ки крейдою на дошці. Якщо пускати в пра -вильному темпі, та ще й під музичний супровід, можна вкласти в голову двісті слів за одне за-няття, з гарантією. У них же ж головна проб-лема: ніхто нових слів не вчить. В ауди

-

торії якщо не змусиш запам'ятати, вдома дідька ли-сого щось згадають. Воно в принципі не проб-лема, кому треба – вивчать мову й так, без нього, але Микола Павлович страждав на над

-

мірний і нині вже непристойний ентузіазм. Ні, це не старість, хоча ледь відчутні вікові зміни характеру почав у собі віднедавна помічати. Дратівливості додалося, запальності, навіть гнів

-

-

-

ливості. Але Юлька з усією своєю нажив-ною американською прямою сказала: «Тату, ти – радянська людина. У нас теж, трапляється, по шістнадцять годин працюють, але заради кар'є-ри, заради виживання, заради конку-рен-ції або, навпаки,

team

spirit

, тобто вони розу-міють, навіщо, а ти досі ментально пере-буваєш у часі підкорення Цілини». А що, дочка має ра

-

цію. Він і є радянська людина, одне слово: совок. За ідею, за перемогу в соціаліс

За чверть десята (Уривок)

Написав Юрій Макаров
Неділя, 11 серпня 2013, 14:02

-
тичному змаганні. «Понеділок починається в суботу». Можливо, це був єдиний доступний спосіб по-чу-ватися повноцінним? Не гірший, до речі, спо-сіб... А потім уже переросло у звичку, у спосіб життя.

От він і пішов до проректорки. Цікава вий-шла аудієнція. Кабінет на другому поверсі величезний, купа меблів дорогущих, несмак із стін стікає: шкіра, позолота, паркет, на стіні парадне фото Шрека, а поруч портрет олією господині – у вечірній сукні з декольте. І сама господиня: ледве за сорок, манери, немов у буфетниці, талії катма, від себе у захваті. Миколу Павловича вона надміру не мучила, хай там як, показний, елегантний чоловік, хоч і старшої вікової групи. Запропонувала сісти, вдавала із себе світську даму, але по трьох мобільних телефонах, які дзвонили без упину, розмовляла виключно матюками. Після чого знов зверталася до нього з усмішкою. Господар

-
ник, так би мовити, нового покоління, а прос

-
тіше – звичайнісінька шахрайка. Хто половину головного корпусу здав під магазин, ресторан, перукарню, хто базу відпочинку інститутську пустив наліво? У проекторі, звісно, відмовила. Щоправда, потім порадила звернутися від її імені до помічника ректора й попросити пози

-
чити, мовляв, у ректора все є. Словом, була ми

-
лостива. І без упину, коке-туючи, поправляла білі кучерика зачіски – комедія! Микола Пав

-
лович терпляче дограв свою роль, подяку

-
вав, розшаркався, а в коридорі вилаявся: от би цій мадамі кучері обчухрати. І в коровник!

Коли стався той трагікомічний випадок, жіноцтво кафедри хихотіло в рукави, не могли стриматися. Показували, як буфетниця розпу-шує волосся й з'ясовує, що волосся немає, бо піс-ля травми обстригли – не любили буфетницю. Тоді Микола Павлович, звісно, нічого не запі-дозрив. Тепер зауважив: номер три, послідов-ність.

Почав гортати далі. У зоопарку загинув слон... Це зовсім не туди. Пенсіонер був напід-питу, заснув із сигаретою, диван спалахнув, задихнувся. Не згадується, хто цей пенсіонер, де жив, однозначний висновок про зв'язок із попередніми випадками зробити не можна. Микола Павлович, попри екстраординарність завдання, відчув щось на кшталт азарту ніби від наукового дослідження, коли особисті мір

-

За чверть десята (Уривок)

Написав Юрій Макаров

Неділя, 11 серпня 2013, 14:02

кування відступають на другий план перед пошуками істини. «Газель» збила на тротуарі поруч із міні-маркетом продавчиню, яка вий

-

шла покурити. Ось воно, це ж його магазин най-ближчий – після того, як позакривали всі гастрономи й молочні в кварталі, бо зрозуміло, що тут більше по-тріб-на ювелірка та брендовий одяг: ще б пак, поруч Міністерство внутрішніх справ! Міні-маркет на Липках... Тепер він ту-ди ходить щодня. Ім'я постраждалої, звісно, не називається, але він згадав, що пару тижнів тому серйозно полаявся з продавчиною з хліб-ного від-ділу, та навідріз відмовилася вистав-ляти сві-жу випічку, поки вчорашні батони не розкуплять. Схоже, що відмовилася з самої ли-ше капосності, яка їй різниця? Він психо-нув... Після таких випадків завжди собі дорі-кав: дра-тівливість – плебейська риса. Але що

-

ра

-

зу реа-гу-вав на чужу грубість, навіть просто недо-с-татню чемність – так, ніби не прожив усе життя в Радянському Союзі. Тож делікатно, в'їд

-

ливо попросив покликати менеджера. «Ме

-

нед

-

же-ром» виявилася цілком притомна пані, підкрес-лено ввічлива, вона взяла його бік. Можливо, так від самого початку було в них поставлено, а, може, він зі своєю українською збив з пан-те-лику: хто зна, де він працює або хто в нього діти? Печерськ – район стрьомний. Продавчиня змушена була дати свіжий багет, просто з печі (там у них своя піч), але вслід просичала: «Ког-да ты уже, сука бэндэровская, под машину по-па-дешь?»
. Тут слід було б вико

-

ристати фірмо-вий сарказм, щось на кшталт «Тільки після вас, мадам» – і зняти елегантно капелюха... Але адре-налін завадив, ви-тримки забракло, він тіль-ки вилаявся так само тихо: «Сама під ма-ши-ну кидайся». Мабуть, через згадку про «бен-де-рівця», хо-ча яка ж тут не

-

сподіванка? Що поро-биш, Київ... Словом, так: номер чотири. Іще маєш сумніви?

Ось цікавий матеріал: киянка замалим за-живо не згоріла в своїй «Хонді». Встромила за-рядку мобільного телефону в гніздо запальнич

-

ки, через що закортити внутрішню електрику, під капотом зайнялося, двері заблокувало, і все на швидкості, тітку ледве врятували. У замітці детально розбирали випадок: роз'єднувач роз

-

За чверть десята (Уривок)

Написав Юрій Макаров

Неділя, 11 серпня 2013, 14:02

ра
-
хований на більші струми, а тут малопо
-
туж
-
ний прилад, але ж чому запобіжник не спра
-
цю
-
вав? Адже «Хонда» нова, дорога, а госпо
-
диня – співробітник органів. У підтексті: відома річ, або хабарі бере, або дах тримає. Тут зга
-
далося, як він нещодавно ходив у міліцію міняти закордонний паспорт, бо сторінки за
-
кінчилися, й там його відправили по ще одну довідку, про яку на дошці оголошень не зга
-
ду
-
валося, він підняв інтелігентний скандал, пішов до начальниці, звісно, марно. Начальниця на нього взагалі не подивилася. Така собі модель-ка з бюстом, тепер таких просувають. А потім вони зіткнулися на виході, вона сідала у щось блискуче, джипоподібне, а він мучив запалю-ван-ня в своїй «копійці»
[\[3\]](#)
, й пані, помітивши його, пхикнули, вона навіть не приховувала своєї зневаги, а він спересердя вимовив: «Щоб ти згоріла». Виходить, подіяло. Це вже п'ять.

А що, статистично достовірна вибірка, річ серйозна, тут нема чим заперечити. Напевно було ще щось, чого він не згадає й про що на сайтах не написали. Висновок: маємо справу з надприродною, що ніяк не піддається інтер-претації, здатніс-тю літнього одинака, яка ми-мо-волі й неконтрольовано, шляхом емфатичних висловлювань приносить іншим людям фа-таль-ні неприємності. Науковий висновок, хай йому грець. Цікаво, а чи є бодай одна людина, якій він побажав добра, й побажання збулося? Не схоже. Коли Віра хворіла, він, докінчений ате-їст, молився вночі біля її ліжка в лікарні всі останні дні. І в церкву бігав таємно від усіх, свічку ставив невправно, теж просив: хай вже якщо не можна, щоби видужала, то хоча би не мучилася. Не подіяло. І тоді він остаточно... не сказати, що образився – на Бога не обра-жають-ся, якщо він є, а особливо якщо його немає, – але остаточно закрит для себе питання. Як з'ясується – не остаточно.

За чверть десята (Уривок)

Написав Юрій Макаров

Неділя, 11 серпня 2013, 14:02

До цього слід звикнути, звикнути й змири-тися. Таке за п'ять хвилин не укласти в голові, не узгодити з собою попереднім. Хай як важко, доведеться чекати, поки воно всередині не вляжеться, а до того спробуємо жити любенько. Тим більше, невдовзі діти прийдуть. Відколи його з пошаною виперли на пенсію, залишили жалюгідну погодинку – три пари на тиждень, Микола Павлович більше не відмовлявся від приватних учнів, доти унікав, а якщо й погод-жувався, то гроші брати якось соромився. Ну як же ж: гордість інституту, ветеран, можна сказати: сорок років на одному місці. До того ж не в останню чергу мала значення його леген-да, в основі якої було певне зерно, бо в паспорті чорним по білому записано: «місце народжен-ня – Лондон».

...

---

[1] Розслабся і отримай задоволення (*англ.*).

[2] Про що неможливо говорити, про те слід мовчати. Л. Вітггенштайн.
Логіко-філософський трактат (ЛФТ). 7. (*нім.*)

[3] «Копійка» – поширене прізвисько радянського легковика ВАЗ 2101, який випускався з 1970 до 1988 р.